

Alstahaug kommune
Rådhuset

8805 SANDNESSJØEN

Regional plan for vannforvaltning – hva betyr dette for kommunene?

Fylkestinget i Nordland vedtok den 09.12.2015 Regional plan for vannforvaltning for vannregion Nordland og Jan Mayen (2016 - 2021) med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram. Hva betyr dette for planlegging og forvaltning i fylket vårt? Dette brevet er ment som en veiledning til ansatte som jobber med planlegging, vann og avløp, landbruk og miljøspørsmål i kommunene.

Brevet er delt i 2 deler:

- Del 1 redegjør kort for vannforskriften, organisering av arbeidet og relevante verktøy.
- Del 2 gir en kort beskrivelse av regional plan for vannforvaltning med tilhørende tiltaksprogram, og hvilken betydning dette får for lokal forvaltning og planlegging.

DEL 1

Vannforskriften

Vannforskriften, forskrift om rammer for vannforvaltningen, trådte i kraft 1.1.2007 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>. Forskriften er hjemlet i forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannressursloven.

Vannforskriften omfatter alt fra ferskvann (både overflatevann og grunnvann) til kystvann 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen. Formålet med vannforvaltningen er å sikre beskyttelse, nødvendig forbedring og bærekraftig bruk av alt vann. Det viktigste instrumentet for å oppnå dette, er utarbeidelse og oppfølging av regionale forvaltningsplaner.

Kort om § 12 i vannforskriften

Paragraf 12 i vannforskriften skal vurderes når det skal fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. Se § 1 (*formål*) i vannforskriften for mer informasjon. Dette kan være vedtak med hjemmel i forurensningsloven, vannressursloven, vassdragsreguleringsloven, akvakulturloven, havne- og farvannsloven, jordlova, lakse- og innlandsfiskloven, plan- og bygningsloven mv.

Vannforskriften gir rammer for vannforvaltningen, men den endrer ikke gjeldende ansvarsfordeling mellom de ulike sektormyndighetenes ansvar for lovverk og virkemidler. Det er derfor den aktuelle sektormyndigheten for det omsøkte tiltaket som skal gjøre vurderingen etter § 12, både om den kommer til anvendelse og om vilkårene i § 12 er oppfylt.

En veileder utarbeidet av Klima- og miljødepartementet kan lastes ned på <http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/veiledere-direktoratsgrupper/veileder-til-vannforskriften--12---endelig.pdf>

Organisering av arbeidet i Norge

Vannforskriften deler landet i 11 vannregioner med én fylkeskommune som vannregionmyndighet i hver vannregion. Vannregionmyndighetene i hver vannregion leder et vannregionutvalg (VRU) der alle relevante myndigheter deltar, inkludert kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheters regionkontor. I hver enkelt vannregion er det utarbeidet en sektorovergripende regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram.

Hver vannregion er igjen delt inn i vannområder. Vannregion Nordland er delt inn i 10 vannområder. Avgrensningen av både vannregionene og vannområdene er basert på naturfaglige kriterier og tar utgangspunkt i hele nedbørsfelt med tilhørende kystsoner. I tillegg er det lagt vekt på administrative hensyn, herunder hensynet til en effektiv bruk av kompetanse hos alle berørte myndigheter. Se kart 1 og 2 for mer informasjon om inndeling av vannregioner og vannregion Nordland.

Kart 1. Kart over vannregion Nordland med vannområder og grensekryssende vassdrag

Kart 2. Kart over vannregioner i Norge med tilgrensende vannregioner på svenske side

Kartbasert verktøy og kunnskapsgrunnlag

www.vann-nett.no/saksbehandler er et kartbasert forvaltningsverktøy som gir grunnlaget for planlegging og gjennomføring av tiltak i vassdrag, kyst og grunnvann. Her kan man hente ut informasjon om miljøtilstand, risikovurderinger, miljømål og foreslåtte tiltak. I tillegg kan man finne mye relevant sektorinformasjon. Figur 1. viser utdrag fra vann-nett.

	<p>Søk på navn i søkefeltet. I eksemplet er <i>Langmovatnet</i> skrevet inn. Man kan også søke rett i kartet. Trykk på vannforekomstknappen . Aktivt lag blir tilgjengelig. Trykk på blå pil .</p>
	<p>En boks med informasjon om miljøtilstand, påvirkning, risikovurdering, miljømål og tiltak blir aktivert.</p>
	<p>Trykker man på fanen <i>tiltak</i> får man for eksempel oversikt over hvilke tiltak som er foreslått for den aktuelle vannforekomsten.</p>

Figur 1: Utdrag fra www.vann-nett.no/saksbehandler . Eksempel fra Langmovatnet i Bø kommune.

Om regional plan for vannforvaltning med tilhørende tiltaksprogram

Vannforvaltningsplanen er sektorovergripende og skal bidra til å styre og samordne både vannforvaltning og arealbruk på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Planen fastsetter miljømål og tidspunkt for når disse skal nås. Det er ca. 3900 vannforekomster i vannregionen. For nærmere beskrivelse av hva en vannforekomst er, se faktaboks. Miljømålene baseres både på kjemiske, fysiske og økologiske forhold, og skal sikre at vannforekomstene får god økologisk og kjemisk tilstand. Miljømålene representerer både beskyttelse, forbedring og gjenoppretting av ønsket tilstand.

I vannregionen er ca. 1031 vannforekomster i risiko for ikke å ha god miljøtilstand i 2021. Regionalt tiltaksprogram gir en overordnet oversikt over alle foreslåtte tiltak som må gjennomføres for å oppnå god tilstand i vannforekomstene enten innen 2021, eller ved et senere tidspunkt dersom det er gitt utsatt frist. Tiltakene er utarbeidet på bakgrunn av tverrsektorielle tiltaksanalyser, og berører i stor grad også kommunen som sektormyndighet.

Vannforekomst

En vannforekomst er en elv, en innsjø, en fjord, et havområde eller en del av disse. Det kan også være et avgrenset område med grunnvann. Vi snakker derfor om elvevannforekomster, innsjøvannforekomster, kystvannforekomster eller grunnvannforekomster.

Vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram kan lastes ned på <http://www.vannportalen.no/vannregioner/nordland/plandokumenter1/forvaltningsplan-for-vannregion-nordland-og-jan-mayen/>

Hvilke føringer gir planen?

Vannforvaltningsplanen skal legges til grunn for regionale myndigheters virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen (jf. kap. 8 i plan og bygningsloven). Vannforvaltningsplanen er ikke juridisk bindende, men all ny aktivitet, herunder arealplanlegging, skal vurderes opp mot § 12 i vannforskriften. Dette innebærer blant annet en vurdering av konsekvenser for vedtatte miljømål.

Hvordan skal tiltaksprogrammet følges opp?

Tiltakene skal følges opp av den enkelte sektormyndighet. Tiltakene skal igangsettes senest tre år etter godkjenning av plan. Dette vil si innen utgangen av 2018.

Detaljnivået i tiltaksprogrammet foregriper ikke saksbehandlingen. Det vil si at nærmere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak skal vurderes gjennom sektorenes saksbehandling. Dette før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring tas.

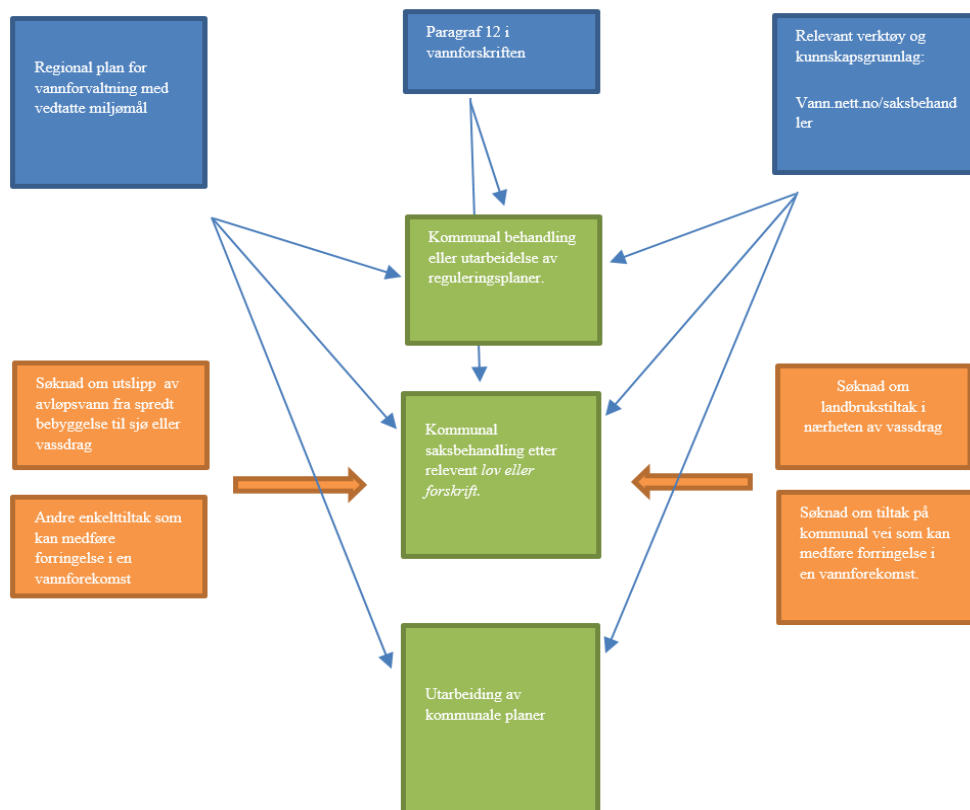
Hva betyr dette for lokal forvaltning og planlegging?

1. Vannforvaltningsplanen skal legges til grunn for all kommunal virksomhet og planlegging.
  - Kommunen har myndighet på flere områder som påvirker vannmiljøet og vannkvaliteten. Som for eksempel avløp, landbruk, vannforsyning, miljø, forurensning og arealplanlegging. Helhetlig vannforvaltning krever helhetlig

løsninger også på kommunalt nivå. Det anbefales derfor at de ulike vanntema samordnes og integreres i det ordinære plansystemet i kommunen.

2. Kommunen skal følge opp planlagte tiltak på områder der kommunen er myndighet.
  - Det er også viktig at kommunen samordner sin innsats med andre myndigheter i vannområdet. Dette vil være en av oppgavene en lokal vannområdekoordinator kan bidra til.
3. Kommunen skal vurdere ny aktivitet og nye inngrep i henhold til § 12 i vannforskriften.
  - Som nevnt ovenfor skal § 12 vurderes når det skal fattes vedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. www.vann-nett.no/saksbehandler vil være et viktig forvaltningsverktøy i denne forbindelse.

Figur 2. gir en oversikt over hvilke nye rammer vannforskriften gir for kommunal planlegging og forvaltning.

Blått:	De nye rammene som vannforskriften pålegger vannforvaltningen
Grønt:	Kommunal saksbehandling, planlegging og forvaltning
Oransje:	Eksempler på omsøkte tiltak der kommunen er sektormyndighet

Figur 2. Oversikt over hvilke nye rammer vannforskriften setter for lokal forvaltning og planlegging.

Avslutningsvis

I tillegg til dette brevet, må det drives aktiv veiledning i kommunene og vannområdene. Her vil videreføring og oppretting av lokale vannområdeområdekoordinatorer være viktig. I den forbindelse har fylkeskommunen avsatt inntil 400 000,- per vannområde til ansettelse av lokale vannområdekoordinatorer for årene 2016 og 2017 (200 000,- per år). Ordningen er en søknadsbasert ordning hvor en kommune i hvert vannområde har arbeidsgiveransvar og ansvar for oppfølging av prosjektleder. For mer informasjon se

<http://www.vannportalen.no/vannregioner/nordland/aktuelt1/2016/soknadsskjema-for-2016/>.

Fylkeskommunen planlegger også veiledningsseminarer med kommunene høsten 2016 og våren 2017. På disse seminarer vil følgende være viktig:

- Hvilke føringer gir den regionale planen?
- Bruken av vannforskriften i lokal forvaltning og planlegging
- Gjennomgang av Vann.nett.no

Med vennlig hilsen

Katrine Erikstad
seksjonsleder plan og miljø

Lars Ekker
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Andøy kommune	Rådhuset	8480	ANDENES
Ballangen kommune	Postboks 44	8546	BALLANGEN
Beiarn kommune	Moldjord	8110	MOLDJORD
Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Bø kommune	Rådhuset	8475	STRAUMSJØEN
Dønna kommune	Solfjellsjøen	8820	DØNNA
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Flakstad kommune		8380	RAMBERG
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Hamarøy kommune	Oppeid	8294	HAMARØY
Hattfjelldal kommune	O. T. Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN

Hovedmottakere:

Herøy kommune	Rådhuset	8850	HERØY
Leirfjord kommune	Kommunehuset	8890	LEIRFJORD
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	LØDINGEN
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	ØRNES
Moskenes kommune		8390	REINE
Narvik kommune	Postmottak	8512	NARVIK
Nesna kommune	Moveien 24	8700	NESNA
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Rødøy kommune	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Røst kommune	Rådhuset	8064	RØST
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	ROGNAN
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Steigen kommune	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Sømna kommune	Vik	8920	SØMNA
Sørfold kommune	Rådhuset	8226	STRAUMEN
Tjeldsund kommune	Rådhuset	9444	HOL I TJELDSUND
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Tysfjord kommune	Postboks 104	8591	KJØPSVIK
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Gladstad	8980	VEGA
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Kommunehuset	8976	VEVELSTAD
Værøy kommune		8063	VÆRØY
Vågan kommune	Postboks 802	8305	SVOLVÆR
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE